

HECE ÖYKÜ

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ YIL:16 SAYI:94 AĞUSTOS - EYLÜL 2019 ISSN 1304-7604

Rasim Özdenören • **Selçuk Azmanoğlu** • Necati Mert • **Ali Karaçalı** • Safiye Gölbaşı
Yunus Nadir Eraslan • Esra Özdemir Demirci • **Hâle Sert** • Nagihan Şahin • **Dürdane İsmail Çınar**
Mehmet Aycı • **Hüseyin Akın** • Zeynep Sati Yalçın • **Mustafa Uçurum** • Soner Oğuz • **Yıldırım Türk**
Cahid Efgan Akgül • **Zühal Baylan** • Ayşe Hicret Karakaya • **Ömer Vural** • Özlem Karapınar
Handan Acar Yıldız • Hatice Bildirici • **Sercan Ceylan** • Birsen Yıldırım • **Gülçin Durman** • Sema Bayar
Recep Kayalı • Vsevolod Mihayloviç Garşin • **Merve Ay Karakuş** • Mitrâ Elyâtî • **Esin Eren Soysal**
Serhat Kıran • **Büşra Bağlan** • Cumali Celayir • **Rüveyda Durmaz Kılıç** • Ali Necip Erdoğan

Söyleşi:

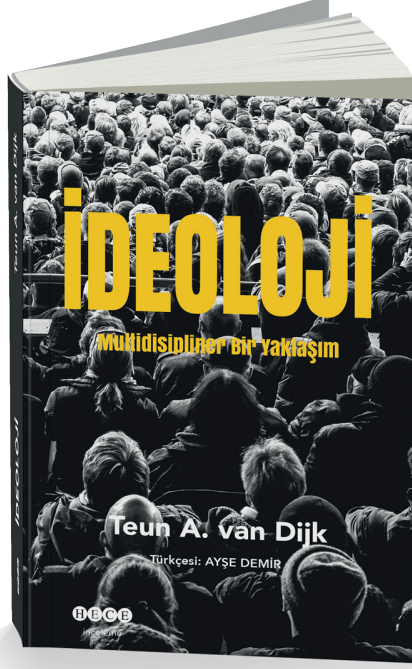
Ayşegül Genç ile Ceylan Uykusu Üzerine
Gülçin Durman ile Başıma Gelenler Hep Senin Yüzünden Üzerine
Recep Kayalı ile Taşın Dediği Üzerine

Ali Karaçalı: Uykusu Kaçan Adamın Gördüğüdür

Hatice Bildirici: Detone Öykü

Safiye Gölbaşı: Benim Öyküm

94

İDEOLOJİ

Multidisipliner Bir Yaklaşım

Teun A. van Dijk

İnceleme, 560 Sayfa

İdeoloji araştırmalarının pek azı, ideolojilerin *aslında neye göre* tanımlandıklarına dair sıkıcı bir göreve girişmişlerdir. Aynı şekilde çalışmaların birçoğu; gruplar, grup üyeleri, toplum ve kültüre göre ideolojilerin *işlevlerini* tartışsalar da toplumsal ve bilişsel işlevlerin ayrıntılarını dile getiren, bu işlevlerle ilgili ideolojik yapıları açıklayan çok fazla araştırma yoktur. İdeolojiler; gücü ya da toplumsal eşitsizliği “meşrulaştırmak” için geliştirildiyse, o zaman bu meşrulaştırma süreçlerinin ve uygulamalarının gerçek doğası nedir? İdeolojiler söylem tarafından inşa edilmiyor ancak ifade ediliyor ve yeniden üretiliyorsa yine benzer sorular sorulmalıdır: Bu nasıl gerçekleşir? Hangi söylem türleri buna dâhildir ve bunlar *tam olarak* toplumsal bağlamla nasıl ilişkilidir? Sonuçta, klasik ve güncel ideoloji çalışmaları cazip ve birbiriyle ilintili olsa da genelde değerlendirmeleri ayrıntılı sorgulama gerektiren bir özet seviyesinde kalmaktadır. Bu kitabın amacı, böylesi temel sorulara cevap vermeye çalışacak bir araştırmanın bazı unsurlarını tasarlamaktır.

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ YIL:16 SAYI:94 AĞUSTOS-EYLÜL 2019 ISSN 1304-7604

HECEÖYKÜ

AĞUSTOS

EYLÜL

94

HECEÖYKÜ

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 16 SAYI: 94

Ağustos-Eylül 2019

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ö. Faruk Ergezen

Genel Yayın Yönetmeni Rasim Özdenören

Yayın Kurulu Ali Karaçalı, Ali Necip Erdoğan, Ali Ulvi Temel,

Diñçer Eşitgin, Emin Gürdamur, Hatice Bildirici

Yönetim Yeri Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim Tel: (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14 P.K. 79 Yenışehir/Ankara

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

twitter.com/hecedergi

facebook.com/hecedergisi

Son Okuma : Beyza Nur Demirci

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: Hece www.hece.com.tr

Baskı: Dumat Ofset www.dumat.com.tr

2019 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 120 TL.

Kurumlar İçin: 405 TL.

Hece ve Heceöykü Dergisi İçin: 320 TL.

Yurt Dışı: 100 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Heceöykü'ye gelen yazılar yayın kurulunun onaylaması durumunda takip eden üç sayıda yayımlanır. Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.07.2019

İÇİNDEKİLER

ÖNYAZI

Rasim Özdenören / 5

FOTOĞRAF ÖYKÜ

Selçuk Azmanoğlu / 8

ÖYKÜ

- Necati Mert**/*Dondurmacıda* / 9
Ali Karaçalı/*Uykusu Kaçan Adamın Gördüğüdür* / 12
Safiye Gölbaşı/*Seyircisiz* / 16
Yunus Nadir Eraslan/*Düğüm* / 21
Esra Özdemir Demirci/*Gölge* / 24
Hâle Sert/*Gölge* / 26
Nagihan Şahin/*Havlu Kenarı* / 30
Dürdane İsra Çınar/*Yaşam Tutkısı* / 33
Mehmet Ayıcı/*Epilepsi* / 35
Mehmet Ayıcı/*Kurt* / 36
Hüseyin Akın/*Avuç İçi* / 37
Zeynep Sati Yalçın/*Baharda Uzar Saçları* / 42
Mustafa Uçurum/*Kırık Ahmet* / 48
Soner Oğuz/*Belki Ebabiller* / 50
Yıldırım Türk/*Bir Nefes* / 53
Cahid Efgan Akgül/*Ölünün Zaman Tüneli* / 56
Zühal Baylan/*Kara Düğün* / 60
Ayşe Hicret Karakaya/*Leş* / 62
Ömer Vural/*Olağan Saatler* / 65
Özlem Karapınar/*Savaktaki Suret* / 67

SÖYLEŞİ

Handan Acar Yıldız/*Ayşegül Genç ile Ceylan Uykusu Üzerine* / 74

ÖYKÜ ÜZERİNE

Hatice Bildirici/*Detone Öykü* / 78

Sercan Ceylan/Modern ve Postmodern Edebiyatta

Kahramanın Sentetik Tarihi / 81

Birsen Yıldırım/Ömer Seyfettin'de Hatırlama Biçimleri / 87

BENİM ÖYKÜM

Safiye Gölbaşı / 95

YAKIN PLAN

Safiye Gölbaşı/Başıma Gelenler Hep Senin Yüzünden / 99

Safiye Gölbaşı/Gülçin Durman ile Başıma Gelenler Hep Senin Yüzünden Üzerine / 102

Gülçin Durman/Bir Rüyanın Peşinde / 106

Sema Bayar/Recep Kayalı ile Taşın Dediği Üzerine / 110

Sema Bayar/Taşın Dediği / 114

Recep Kayalı/Kamburuma Üç Sebep / 117

YAŞADIĞIM GİBİ

Mehmet Aycı/Doktoru Daha Çok Sevdim / 124

BAŞKA DÜNYALARIN ÖYKÜLERİ

Vsevolod Mihayloviç Garşin/Türkçesi: Merve Ay Karakuş/Kısacık Bir Roman / 126

Mitrâ Elyâti/Türkçesi: Esin Eren Soysal/Sardunyalılar / 131

HECEÖYKÜ'DE İLKLER

Serhat Kıran/Şarkşinaslar / 133

Büşra Bağlan/Dil-Duz / 137

Cumali Celayir/Tabut / 141

KİTAPLIK

Yunus Nadir Eraslan/ Ceylan Uykusu / 146

Yunus Nadir Eraslan/ Edebiyat Ortamı Öykü Yıllığı 2019 / 148

Rüveyda Durmaz Kılıç/ Kaza Süsü / 150

Ali Necip Erdoğan/ Serçelerin Ölümü / 151

RASİM ÖZDENÖREN

MİZAH VE MASKARALIK

Benim, maskaralık denilen şeyle ilk karşılaşmam çocukluk zamanıma denk gelir.

O Anadolu kentine o yaz ip cambazları gelmişti. Ekipleri sanıyorum dört kişiden oluşuyordu. Biri asıl cambazdı, biri asıl cambaza yardımcılık yapan bir genç kızdı, biri bir çocuk ve sonuncusu, biz çocukları eğlendirmeyi iş edinmiş olan o palyaçoymdu. İşte bu palyaço çeşitli maskaralıklar yaparak biz çocukları gülmekten kırıp geçiriyordu. Böyle bir seansında, bir ara, durdu, yüzünü ciddiye diledi ve hepimizin susmasını sabırla bekledikten sonra: “Çocuklar!” diye seslendi ve biz onun bizlere ciddi bir mesaj iletteceğini beklerken, o: “Tararirarom!” deyiverdi. Ciddi bir şeyler işiteceği beklentisi boşa çıkmış olan çocuklar, bu manasız ünlemlerle, bir anda, müthiş keyifli bir kahkaha tufanına boğuldu.

Aslında maskaralık kolay bir iş değil. Onu yerinde, zamanında, beklentilere cevap verecek biçimde kullanabilmek bir maharet ve bir sanat gerektiriyor. Shakespeare’in piyeslerinde rol alan maskaralar (veya soytarılar), orada, önemli işler kotarırlar. Zaman zaman bir sahneden ötekine geçişi hazırladıkları olduğu gibi, sahibinin dile getiremediği veya dile getirmekte güçlük çektiği meselelerin dile getirilebilmesi hususunda ona yardımcı olurlar. Böylece, seyirci de, hem bir bakıma o ana kadar olup bitenleri sindirme fırsatı bulmuş, hem de soytarının hikmetli sözleriyle olayı yorumlama imkânına kavuşmuş olur. Maskaralık böyle olunca işlevsel olarak iş görür.

Maskaranın veya soytarının bu suretle başardığı işten mizah da çıkabilir. Ama maskara genel olarak mizah yapmaz. Güldürür... Ama mizahla değil, icra ettiği tutarsız davranışlarla seyircisini güldürür. Giydiği alışılmamış elbiseyle veya dilini çıkararak veya sadet dışı davranışlarıyla seyircisini güldürür. Kimileri maskaranın bu tür davranışlarından rahatsızlık bile duyabilir.

Nitekim yerinde kullanılmayan veya kendisinden maskaralık yapması beklenmeyen biri tarafından ifa edilmiş olan bir maskaralık eğlendirici olmak bir yana, sinir bozucu olur. Diyelim ki, kendisine ciddi ve resmî bir işi yerine

getirmek üzere görev verilmiş olan biri maskaralık yapmaya kalkışırsa bunda eğlendirici bir yan bulmak güçleşir. Ancak Türkçede eğlenmeyi veya eğlenmeyi vakit geçirme anlamında kullanırsak, burada ifa edilmiş olan maskaralık, ancak eğlenmeyle müteradif tutulabilir. Fakat beklenti sahipleri için bu eğlenmenin gene de eğlendirici olduğunu söylemek zordur. Çünkü beklenti sahipleri eğlenmeyi ve eğlenmeyi değil, fakat işlerinin bitirilmesini beklemeye hazırlanmıştır.

Böyle abes konumda maskaralık yapmaya yeltenenler eğlendirici olamaz, aslında eğleştirici bile olamaz, ancak gülünç olabilir. Gülmeyi sağlamakla gülünç olmaksızın farklı şeylerdir.

Mizahın (komik olanın) trajik veya dramatik olandan temel farklılığı bu ikincilerin kişinin kendinde olan seçme tutumunda oluşmasına karşılık; komik olan, kişinin dışındaki bir olgudan veya olaydan meydana gelmesinde ortaya çıkar. Kişi doğal olan bir gidişatın aynı doğallıkla devam etmesini bekler. Yürüyen bir yetişkin kişinin düşmesi olayın dışında olanlarda gülme hissi uyandırır. Bergson buradaki gülme hissini ahenkli hareketin aniden mekanik harekete dönüşmesi olarak açıklıyor (Gülme, MEB Yayınları). Nitekim bebeğin düşmesine gülmüyoruz. Çünkü onun düşmesi zaten bekleniyor. Bundan dolayı bebeğin düşmesinden veya düşeceği beklentisinden kaygı duyulur, gülme ve ferahlama değil... Oysa yetişkin birinin yolda yürürken düşürmesi gülme hissini uyandırır.

Freud ise gülmeyi kişinin bilinçaltı ile açıklıyor. O, rüyadaki sapmalar ile günlük hayatın psikopatolojisi arasında mizah yönünden harikulade benzeşimler buldu. Basit bir dil sürçmesi, insanların kendilerine saklamak istedikleri gerçeği açığa çıkarırken onları neşe ve kahkahaya da boğabilir. Freud bir hastasının kendisine anlattığı şu olayı naklediyor: Şahıs, çok zengin fakat yeteri kadar cömert olmayan bir ailenin suaresine gitmiş. Dans gece yarısına kadar devam etmiş. Bu saatte herkes mükellef bir akşam yemeği beklerken, bunun yerine yalnız sandviçle limonata ikram edilmiş. O sıralarda Theodore Roosevelt: "He gives a *square deal*: o bize eşit ve hakça bir imkân sağlar" sloganıyla ikinci defa Başkanlığa adaylığını koymuştu. Bu fakir gece yemeğinden hayal kırıklığına uğramış halde sandviçlerini yerlerken davetliler yaklaşmakta olan seçimler üzerine konuşuyorlardı. Bunlardan biri dedi ki: "Roosevelt hakkında söylenebilecek en iyi şey onun daima bir *square meal* (dört başı mamur bir yemek) vermesidir." (Dr. Sigmund Freud, *Tenasül Psikolojisi*, çeviri: Mithat Enç, Ahmet Halit Kitabevi, İstanbul, 1944, s. 24).

Bu kelime hatası yalnız konuşanın akşam yemeği hakkında ne düşündüğünü, nükteli bir şekilde göstermekle ve saklı hayal kırıklığını boşaltmakla kalmamış, fakat aynı zamanda diğer misafirler arasında bir kahkaha patlama-

sına neden olmuştur. Çünkü onlar da kendilerini nükteyi yapanla özdeşleştirerek hayal kırıklıklarını dışa vurmaya bir mahreç buldular. Fakat ev sahibi ile nükteyi yapanın duyduğu utanmaya mukabil, diğerleri kahkaha yoluyla ifade edilen hayal kırıklıklarından doğan gerginliğin gevşemesiyle ani bir rahatlık hissettiler.

Böylece Freud rüya, hatalı hareketler ve mizah arasında kesin bir ilişki bulunduğunu ortaya çıkarıyordu. Bu bağlamda bilinç dışı ve saklı fikirler herhangi bir şekilde kılık değiştirmiş olarak bilinç üstüne çıkmış oluyor. Dil sürçmesi gibi, günlük hayatın basit ve dikkate değmez sayılan sapmalarının, aslında psikanaliz yönünden psikopatolojik (marazi) durumları ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır. Türkçede “Dervişin fikri neyse zikri odur” söyleyişini de bu bağlamda okuyabiliriz.

Freud’un burada bize öğrettiği bilinçaltına itilmiş olumsuz duyguların bilvesile açığa çıkarılmasından doğan ferahlığın kişide gülme olarak tezahür etmesi olgusudur...

Tekrar vurgulayalım, dramatik ve trajik olanda çatışma kişinin iç dünyasında vuku bulurken, komik olanda çatışma bir dış olgu ile kişinin beklentisi arasında olmaktadır.

FOTOĞRAF ÖYKÜ

Selçuk Azmanoğlu

NECATİ MERT

DONDURMACIDA

Yol üstü. Trafik yoğun. Öyleyken tertemiz bir akşam. Dondurmacıdayız. Dolabın önünde sevinçli, telaşlı bir kalabalık. Külahını, paketini alan gidiyor. Alan gidiyor. Sade. Tahinli. Vişneli. Çikolatalı. Çilekli. Krem karamelli... En az otuz çeşit. İçerisi dolu. Dışarıya altışardan iki sıra masa atmışlar, onlar da dolu. Birbirinden temiz yetmiş iki millet burada mı yoksa! Öyle mahşer. Garsonlar masalarla dondurma dolapları arasında vızır vızır. Yine de yetiştirilmiyor. Masadakiler sabırsız; dondurmalarını bekliyor. Ayrıca üstte de biri ayazlık iki kat var, yukarıya çıkanlardan hemen dönenler oluyor ama az demek, âdeti ful çalışılıyor. Kasada biri sürekli para alan, diğeri, bekleyenler fırsat verdikçe, katlardan, iç ve dış mekânlardan gelen kamera görüntülerini karşı duvardaki ekrandan izlemekte olan iki genç hanım. Başları bağlı. Arkalarında 100x150 boyutunda bayrak. Ekranın yanında büyük boy bir LSD televizyon: Cumhurbaşkanı konuşuyor. Yakından bir tren sesi; sesler seslere karışıyor. En çok da çocuk sesleri. Sonra ıhlamur kokulu kadınlar. Torun torba sahibi yaşlılar. Mahalle insanları. Mazbut aileler. Konuşmalar. Gülmeler. Bakmalar. Tek omuz bluzları içinde genç kızlar ve erkek arkadaşları şen şakrak, kendi âlemlerinde; erkeğinde kızında yırtık kotlar. Derken sirenleri en tizden öten bir cankurttan geçiyor trafiği yara yara, yaşlılar dışında kimse farkında değil. Bir de kriz var, iş yok, yaprak kıpırdamıyor, yüzler solgun derler –nifakçılar.

Yanımızdaki masada çocuklu bir çift. Kızları üç dört, kendileri otuz yaşlarında gibi, belki onun bir iki yaş altı. Sanki dün evlenmişler. Dört beş yıl, evlilikte az değildir. Başlangıçtaki balım cicim çabuk eskir, yıpranır, sirkeleşir. Ayrılıklar evliliğin en çok bu döneminde olur. Çiftte hiçbir şey ne eskimiş ne yıpranmış. Her şey ilk günkü sıcaklığında. Duyulmasını istemedikleri bir şeyler mi konuşuyor; siyasete, eğlence dünyasına dair dedikodu mu ediyor ya da ajurlu fıkralar mı anlatıyorlar... Gülüyor, konuşuyorlar çocuklar gibi, bıdır bıdır.

Kızları pusette. Puset mavi. Erkek çocukları olan bir aileden emanet mi alındı acaba? İçinde pelüş bebek, lego ev, bisküvi, gofret, şişede su... Çocuk

hareketli mi hareketli. İniyor, çıkıyor, sağa sola bakınıyor, kendi kendine konuşuyor... Arabayı ileri geri yapıyor, aklına esiyor, komşu masaları, özellikle akrasının bulunduğu masaları dolaşılıyor, o da onlarla -bıdır bıdır, bıdır bıdır.

Çok dolaştığında annesi, dönüp bakıyor nerede diye, vücut dilini okuyup masalarına koşuyor kızcağız, anneye vaziyet alıyor hemen: Kollar yere paralel, göğüs hizasında. Parmaklar kapalı. İki yumruğu önden arkaya döndürürken yanı sıra da söylüyorlar: Sar sar sar makarayı... Sonra arkadan öne: Çöz çöz çöz makarayı. Şimdi de yumruklar açık, bir sağa bir sola el çırpılırken: Şöyle de böyle şap şap şap / Şöyle de böyle şap şap şap... Sanırım dahası vardı tekerlemenin, ama annesi, çocuğun bıkmaya göstermesine fırsat vermeden oyunu kesti, kızını öptü... Babası da öptü. Üç beş dakika içinde çocuk masaları gezmeye başladı yine.

Masalar ahşap. Hem omuz omuzalar hem sırt sırta. Hepsi dolu. Yedekte bile sandalye kalmamış. Dondurma kâseleri dolu geliyor, boş gidiyor. O küçük kız ise kısa kollu gömleğinin, kısa pantolonunun ve başı üstünde tokayla toplanmış kıvrır kıvrır saçlarının ancak Bitlis tütününde görülür sarışınlıklarıyla masadan masaya âdeta garsonlarınkine benzer bir rahatlıkla geziyor, seviyor, seviliyor. Bu kız mutlak bir sevgi meleği. Dünyaya böyle gelmiş olmalı.

Gözüm mü değdi ne! Cipten büyük, kamyondan küçük, sahibinin görgüsüz, fiyatınınsa çok yüksek bir şey olduğu parıl parıl sırtışından belli simsiyah bir araç ortalığı gürültüye vererek kaldırıma yanaştı. Sürücünün yanında bir kadın, kadının yanında bir çocuk vardı. İki erkek indiler. Kadın kaldı. Adam zebella gibiydi, altında siyah bol bir şalvar, üstünde çizgili bir mintan... Saçı sakalı karışık, bıyıkları kalın mı kalın. Yüzü sakaldan, bıyıktan görülmüyor. Çocuk da onun âdeta kopyası. Adam masaların arasına ancak kır gerillalarının dağ patikalarında edinebilecekleri bir tecrübeyle girmiş, kimseye çarpmadan, masaları dökmeden, indirmeden dolapların önüne kadar gelmişti. Mekân basar gibi. Çocuk tecrübesiz. İşi, masaları geze geze kâğıt mendil, yara bandı ve benzeri ıvır zıvır şeyler satmak olan gizli işsizlerden -ki elbisesi takım, aksanı düzgün, belki üniversite mezunu- birine çarptı önce, işsizi sendeletti; daha sonra kalabalığa dalmasıyla insanların üstüne çıktı, masalara çarptı, kâseleri devirdi... Dondurmalar, sular, çaylar yerlere döküldü, bardaklar kırıldı. İşyeyi şaşkın, müşteri şaşkın, herkes bir belaya çattığını düşünüp kenara çekildi, dikkat kesildi. Dolapların önünde duranlar patikacıya yol açtılar, sıra verdiler. Adam sipariş ettiği paketlenmiş bir kilo karışık dondurmayı çalışanlardan aldı, ücretini kasaya ödedi, kolayına gelmiş olmalı, katlara giden merdivenlerin yanındaki kapıdan dışarı çıktı. Peşinden çocuk da çıkmak üzereydi ki... Merdivenle kapı arasındaki boşlukta kendi sessizliklerine çekilmiş, Suriyeli olduğu besbelli bir anne -erkekleri yok- oğulcuğuna bir top dondurma almış,

yedirmekte imiş... Küçük zebella bunu görmesiyle çocuğun eline vurdu, külahını düşürdü. Suriyeli mırıldandı, bela okudu herhalde, kucağındaki çelimsiz, ağlamaya koyuldu.

Kâğıt mendil satıcısı ta öteden:

“Biz Türk gençleri memleketimizde işsiz, yani aç ve susuz gezelim, bu Suriyeliler sefa sürsünler, dondurma yesinler, hakkaniyet mi bu?”

Çeşitli masalardan çeşitli sesler gelmeye başladı: Suriyeliler Suriye’ye! Burası bize yetmiyor, bir de siz çıktınız! Sizin vatanınız Türkiye değil Suriye. Go home! Size burada yer yok!

Bıdır bıdır konuşmakta olan çiftin yüzleri gerildi, gülmeleri durdu; gördükleri olur şey değildi.

“Masalardaki insanlar ne çabuk unutmuşlar Kafkasya’dan, Abhazya’dan, Gürcistan’dan, Balkanlardan, Bulgaristan’dan, Arnavutluk’tan geldiklerini. Zağra Müftüsü, Bulgar mezaliminden bir an evvel kaçmak için öküz arabalarıyla nasıl salkım saçak geldiklerini anlatır hatıralarında -okumamışlar mı? Suriyeliler de böyle geldi işte.”

Kadın, erkeğin anlattıklarında bir boşluk görmüş gibi baktı kocasına. Hiç mi konuşulacak yanı yoktu gelişlerinin?

“Gelenlerin yanlışı yok. Zulüm görmüşler, kaçmışlar. İnsan bu, kaçır. Biz de insansak elimizdekini paylaşmalıyız. Gelmeleri yanlışı, diyenler var. Yanlışı bu onların değil dış politikamızın yanlışı. O eleştirilmeli.”

Siyah zebella gitmiş, masalardan bir ikisi boşalmıştı ama işyeri henüz durulmamıştı.

Sağ yanımızda bıdır bıdırlar. Olup biteni analiz etmekte. Bitirdiler. Sarışınları yoktu, bakındılar, Suriyeli çocuğa pusetindeki yiyecekleri götürmüş, yağmurunu dindirmiş, elini tutmuştu. Sevgiyle bakışmaktaydılar.

Sol yanımız boşaldı. Bekleyenlerden bir çift, ellili yaşlarında, adam gayet nekre, kadın ona eş, oturdular.

Garson damladı.

“Dondurma!” dedi adam.

“Nasıl olsun? Sade? Karışık?”

“Memleket, yeterince karışık; bari dondurmamız sade olsun!”

Gülüştüler.

Kirlenen akşam yine tertemiz oldu. Aydınlandı.

ALİ KARAÇALI

UYKUSU KAÇAN ADAMIN GÖRDÜĞÜDÜR

Saatlerce yatakta debelendikten sonra kalktın olmadı uyuyamadın daldığın kısa anlardan da daralma sıkışma kısıtılma hâlinin boğuntusuyla uyandın ve bilinçliliğin ipine tutunarak hızla yataktan ayrıldın fırladım demek isterdin ama bunu yapmadın yapamadın hemen yanı başındaki eşini uyandırmaktan ve tedirgin etmekten çekinerek ve fırlama düşüncesini hınçla içinde tutarak uyurgezer adımlarla odadan çıktın
burnundan soluyarak
derin derin nefes alarak
ohh işte dünyaya çıktım dedin
koridordan mutfağa doğru ilerlerken sağdaki endam aynasında hızla belirip kaybolan karanlık ve şekilsiz suretinin önünden yabansı bir ürpertiyle geçtin bir müddet mutfağın balkona açılan cam kapısı önünde durarak bakışsız bir gözle dışarıyı izledin
ipil ipil göz kırpan balkıyan trafik lambalarından caddelere dökülen kirli sarı yapışkan ışığı karanlığın içine doğru uzayan cadde ve sokakları bilisiz bilinçsiz bakışlarla süzdün
niye olduğunu kestiremediğin insiyaki bir süzülüşle salona geçtin ışığı yaktın ellerinle gövdeni yokladın yerli yerindeydi
eşyaları süzdün
vitrin süslerinin yanından belli belirsiz geçtin
bir dostundan armağan Bonsai ağacına
çiçeklenmiş kızıl sardunyaya göz ucuyla
yarısı açmış yarısı tomurcuk beyaz orkideye gözlerini açarak yakından baktın
gerçek mi gerçekte
pembe orkidenin tomurcukları biraz daha büyümüş kabarmıştı parmağının ucuyla dokundun
yıllardan beri büyük bir şevkle bakıp büyüttüğün ilk tomurcuğunun patlamasından son tomurcuğun açmasına kadar her hâlini gün gün büyük bir iştiyakla

izlediğin bu çiçeğin yanında da fazla eğleşemedin
 bir burgu gibi içinin kuytularında mütemadiyen işleyen bıçağın sinsi ilerleyi-
 şini durdurabilmenin telaşı içinde kırık dökük tuz buz parça parça lime lime
 belki hüznle belki çizik çizik bir yürekle belki ense kökünden yukarıya doğru
 zonklayan bir ağrıyla geçtin
 çıkarken ışığı kapattın
 karanlık koridordan yatak odasının önünden geçerken karına baktın uyuyor-
 du uyandırmamak için topuklarını yere değdirmekten ve parmak uçlarının üs-
 tünde yavaşça ilerleyerek çalışma odasına geçtin
 daha az ışık versin diye masa lambasını yaktın
 koltuğu çekip oturdun
 saate baktın
 uyumaya çalışma kıvranımlarının üzerinden kaç dakika kaç saat geçmiş
 dışarda trafik lambalarının kırmızıya ayarlanmış ışıkları biteviye yanıp sönü-
 yor
 dönüp kitaplara baktın
 uyumaya geçmeden önce bıraktığın kitabın sayfalarına geri dönmeyi aklından
 geçirdin ama dönmedin dönemedin bilgisayarı açtın ekranın sol alt köşesinde
 dizili işaretlerden e posta zarfına dokundun yeni hiçbir ileti görülüyordu ge-
 len öykülerin biriktirildiği klasörü tıkladın dosyalardan birini açıp okumaya
 başladın
 k diye birinin öyküsü dikkatini çekti dosyaya eklediği bilgi notuna baktın
 dergiye ilk kez öykü gönderiyormuş kimi edebiyat dergilerinde öyküleri yayım-
 lanmış sahnelenen oyunları varmış bir de yayımlanmış kitabı bulunuyormuş
 okumaya başladın
 farklı biçimsel kurgu denemesi ilginçti anlattıkları da öyle içinde çentikler açı-
 yordu korkuyu endişeyi vehimleri tahrik ediyordu iğrenç olanı pis olanı tiksini-
 dirici olanı ayrıntılarla betimleyerek gözümüzün içine sokuyordu
 ah şu itiraf tutkumuz dedin iç dökmelerimiz günah çıkarma arzumuz
 gerçek diye
 var diye açsak içimizin karanlığını tonlarca ufunet tonlarca ifrazat
 daha mı güzelleşecek dünyamız
 yayın kurulundaki arkadaşların okuma notu var mıydı görmek istedin
 açıklayıcı not konmamıştı ama birisi kanaatini ayrıç içine eksi işareti (-) koyar-
 ak belirtmişti
 dosyayı da bilgisayarı da kapattın
 gözkapaklarının üstünde nasıl bir ağırlık
 yüzünü avuçlarının içine aldın parmaklarını gözkapaklarının üstüne koyarak
 bir süre yavaş yavaş ovdun

ne yapsan ne söylesen eksik kalıyor
dünya bir muamma
sarp kaya dik yokuş derin oyuntular
bulanık çağılıtlı koygun
akıp gidiyor her şey
bu dipsiz akıntıya dair ne söylesen eksik kalıyor
kalıyor evet
sen de kalıyorsun
eksik kalıyorsun
ne yapsan boş
daima bir şey eksik diyorsun

hayat ağır
vakit dar
dünya meşakkat
mihnet
kimsenin kimseye tahammülü yok

yüklerinden kurtulamıyorsun
içinde ne çok ölü
ne çok gölge
ne çok hayıf
kuruntular vehimler hınçlarla örülü
ne çok mesafe

kirli bir mendil gibi buruşturulup
bir kenara atılmış dostluklar
hayfa diyorsun
hayfa

dostlarım mı

vehimler
yol değiştiren gölgeler
yüz çevirmeler
yok varsaymalar
varsa ben yokumlar
çin seddi ne ki
heyuladan duvarlar

kurtulabildiniz mi
ben kurtulamadım diyor Ömer

sırtımda ağır bir yük olarak taşıyorum cesedinizi hâlâ

tevazuya bak
nasıl da mütekebbir küçük tanrılar
tanrılar gibi yürürken üzerinde arzın

elini kendi içinden çek diyor biri
dünya bir heves diyor öteki
kabuğundan sıyrılmış diyor biri
sonun bir mezar ve bir avuç toprak diyor öteki

dünya ağır

ne çok zincir
ne çok ifrit
ne çok eşik
ne çok fısıltı
felak ve nas diyor bir ses
yoksa insan
geceler boyu endişe

durup göğe bakıyorsun
bir boşluğa bakar gibi göğe bakıyorsun gök bir boşluk mu değil mi bilmiyorsun
hem boşluk hem boşluk değil durup durup göğe bakmak istiyorsun dönüp içi-
ne baktığın ayna yok ayna tarumar ayna kırık dökük paramparça yüzünü boş-
luğa nefesini yele veriyorsun yüzünü yüzüne çeviriyor suretini göremiyorsun.